

Перович Ігор Львович,

доктор технічних наук, професор кафедри економічної експертизи та землевпорядкування Західноукраїнського національного університету

Перович Леся Львівна,

кандидат технічних наук, доцент кафедри геодезії та землеустрою

Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Боднарук Ірина Любомирівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри геодезії та землеустрою

Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

Perovych Ihor,

Doctor of Technical Sciences, Professor, West Ukrainian National University, <https://orcid.org/0000-0002-3265-7088>

Perovych Lesya,

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, <https://orcid.org/0000-0001-5569-8897>

Bodnaruk Iryna,

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, <https://orcid.org/0000-0003-1608-9786>

**ЗЕМЕЛЬНІ СЕРВІТУТИ В СИСТЕМІ БЮДЖЕТУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД
LAND EASEMENTS IN THE BUDGET SYSTEM OF TERRITORIAL COMMUNITIES**

Перович І. Л., Перович Л. Л., Боднарук І. Л.
Земельні сервітути в системі бюджету територіальних громад. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 3. С. 78 – 83.

Perovych I., Perovych L., Bodnaruk I.
Land easements in the budget system of territorial communities. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2023. Volume 8. № 3, pp. 78 – 83.

*Наповнення місцевих бюджетів є одним із важливих механізмів розвитку територіальних громад і, зокрема, окремих населених пунктів. В цьому аспекті пошук нових можливостей додаткового наповнення місцевого бюджету є актуальною і важливою проблемою. Власне пошуку додаткових фінансових ресурсів для територіальних громад шляхом дослідження можливостей запровадження механізму платних земельних сервітутів лінійних інженерно-технічних мереж присвячена дана публікація. З цією метою розроблена спеціальна методика, яка дозволяє визначати компенсаційні відшкодування власникам земельних ділянок за наявність на їх територіях сервітутних обмежень. Наукова новизна полягає в розробці методики формування платежів за сервітутне використання земель в охоронних зонах лінійних інженерно-технічних мереж. Практична реалізація запропонованої методики реалізована на практиці при визначенні плати за земельні сервітути лінійних інженерно-технічних мереж у с. Лолін Калуського району Івано-Франківської області.
Ключові слова: методика, земельний сервітут, плата, лінійні інженерно-технічні мережі.*

Many linear engineering and technical networks run on the lands of settlements, which are operated by enterprises and organizations of various forms of ownership and for the services of which the population of territorial communities pays appropriate funds. On the other hand, for land plots, including those on which land easements are established, the owners pay land tax in full, following the norms established by law. In most cases, enterprises, and organizations whose custody linear engineering and technical networks are used free of charge easements. That is, on parts of land holdings where linear engineering and technical networks pass, certain restrictions on the use of these lands are established following regulatory acts, and at the same time, operating organizations do not compensate the owners of land plots any costs. Therefore, the fairness problem arises compensating land plot owners for certain expenses. Local self-government bodies and state authorities use the institution of paid land easement when providing land plots for short-term or long-term use for commercial needs, etc. However, this does not apply to establishing a paid land easement for linear engineering networks. Filling local budgets is one of the essential mechanisms for developing territorial communities and individual settlements. In this aspect, searching for new opportunities to supplement the local budget is an urgent and essential problem. This study is dedicated to the search for additional financial resources for territorial communities by researching the possibilities of introducing the mechanism of paid land servitudes of linear engineering and technical networks. For this purpose, a unique technique has been developed that allows the determination of compensation to the owners of land plots for the presence of easement restrictions on their territories. The scientific novelty consists of developing a methodology for the formation of payments for easement use of land in the protection zones of linear engineering and technical networks. The practical implementation of the proposed methodology was implemented in practice when determining the fee for land easements of linear engineering and technical networks in the village of Lodyn, Kalusky region, Ivano-Frankivsk oblast.

Keywords: methodology, land easement, fee, linear engineering, and technical networks.

Вступ

Одним із можливих методів наповнення місцевих бюджетів територіальних громад є платне сервітутне землекористування. Сервітутне землекористування у повному обсязі унеможливує вилучення частини власної земельної ділянки на користь сторонніх землекористувачів. Відповідно до статті 98 Земельного кодексу України (ЗКУ) [1] право земельного сервітуту – це право фізичної чи юридичної особи на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою.

Як правило, на землях населених пунктів пролягає ряд лінійних інженерно-технічних мереж, які експлуатуються підприємствами і організаціями різних форм власності і за послуги яких населення територіальних громад сплачує відповідні кошти. З іншого боку, за земельні ділянки, в тому числі на яких встановлені земельні сервітути, власники земельних ділянок в повному обсязі сплачують земельний податок згідно з встановленими законодавством нормами.

В більшості випадків підприємства і організації, у віданні яких перебувають лінійні інженерно-технічні мережі, користуються безоплатними сервітутами. Тобто на частини землеволодінь, де проходять лінійні інженерно-технічні мережі, встановлені відповідно до нормативних актів певні обмеження щодо використання цих земель і в той же час експлуатуючі організації не компенсують власникам земельних ділянок жодних витрат.

У зв'язку з цим виникає проблема «справедливості», яка полягає у компенсації власникам земельних ділянок певних витрат. Слід зазначити, що органи місцевого самоврядування та державної влади використовують інститут платного земельного сервітуту при наданні земельних ділянок у коротко- або довготермінове користування для комерційних потреб тощо. Однак, це не стосується встановлення платного земельного сервітуту для лінійних інженерних мереж.

В цьому аспекті актуальною постає проблема адекватної оцінки земель і розробка на цій основі науково обґрунтованих методів і підходів щодо плати за відповідне землекористування чи землеволодіння.

Формулювання цілей статті

Метою даної публікації є дослідження ефективності застосування платних земельних сервітутів в зонах впливу лінійних інженерно-технічних мереж.

Практична реалізація

Розробленої методики здійснена на території с. Лолін Калуського району Івано-Франківської області.

Виклад основного матеріалу дослідження

Враховуючи призначення територій населених пунктів та сприяючи розвитку земельно-майнових відносин в інтересах територіальної громади, виникає необхідність вдосконалення використання та обліку земельних сервітутів в кадастровій системі реєстрації, на які накладено обмеження будівельними та галузевими нормами і правилами. Сервітутне землекористування у повному обсязі унеможливує вилучення частини земельної ділянки на користь сторонніх землекористувачів для іншого допустимого виду функціонального використання.

Згідно зі статтями 99, 100 ЗКУ власники або землекористувачі, а також інші конкретно визначені особи можуть вимагати встановлення земельних сервітутів. Це, зокрема, право прокладання та експлуатації ліній електропередачі, зв'язку, трубопроводів, інших лінійних комунікацій.

Статті 156, 157 ЗКУ передбачають відшкодування завданих збитків власникам земельних ділянок та землекористувачам. Це положення врегульовано також статтями 15, 16 Цивільного кодексу України [3] та статтями 224, 225 Господарського Кодексу України [2].

Відповідно до статті 22 Цивільного кодексу України особа, якій завдано збитків у результаті порушення її цивільного права, має право на їх відшкодування. Збитками, зокрема, є доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода).

Земельний сервітут встановлюється договором, законом, заповітом або за рішенням суду. Земельний сервітут може бути встановлений власником сусідньої земельної ділянки, а також іншою конкретно визначеною особою. Земельний сервітут може бути встановлений договором між особою, яка вимагає його встановлення, та власником земельної ділянки. Договір про встановлення земельного сервітуту підлягає державній реєстрації у порядку, встановленому для державної реєстрації прав на нерухоме майно. Дія земельного сервітуту зберігається у разі переходу прав на земельну ділянку, щодо якої встановлений земельний сервітут, до іншої особи.

Земельний сервітут не може бути предметом купівлі-продажу, застави та не може передаватися будь-яким способом особою, у інтересах якої цей сервітут встановлено, іншим фізичним та юридичним особам.

Дія земельного сервітуту підлягає припиненню у разі:

- поєднання в одній особі суб'єкта права земельного сервітуту, в інтересах якого він встановлений, та власника земельної ділянки;
- відмови особи, в інтересах якої встановлено земельний сервітут;
- рішення суду про скасування земельного сервітуту;
- закінчення терміну, на який було встановлено земельний сервітут;
- невикористання земельного сервітуту протягом трьох років;
- порушення власником сервітуту умов користування сервітутом;
- на вимогу власника земельної ділянки, щодо якої встановлено земельний сервітут, дія цього сервітуту може бути припинена у судовому порядку у разі припинення підстав його встановлення.

Якщо встановлення земельного сервітуту унеможливує використання земельної ділянки, щодо якої встановлено земельний сервітут, за її цільовим призначенням. Власник земельної ділянки, відповідно до статті 101 ЗКУ, має право вимагати від особи, в інтересах якої встановлено земельний сервітут, плату за його встановлення.

При встановленні земельного сервітуту розмір плати за землю, індексація, форми платежу, строки, порядок внесення, перегляд розміру плати, відповідальність за її несплату встановлюються у договорі про встановлення земельного сервітуту між Власником та Землекористувачем відповідно до чинного законодавства України. Розмір плати за землю при встановленні земельного сервітуту визначається відповідно до функціонального призначення земельної ділянки на момент укладення договору у розрізі економіко-планувальних зон населеного пункту згідно з діючою нормативною грошовою оцінкою земельної ділянки.

Підставою для визначення розміру плати за землю при встановленні земельного сервітуту є ухвала органу самоврядування територіальної громади про передачу земельної ділянки у сервітутне землекористування або матеріали з визначення частки земельної ділянки (для ідеальних часток) з обов'язковим визначенням категорії земель за основним цільовим призначенням і категорії земель за функцією використання та нормативна грошова оцінка земельної ділянки за поточний рік. Перша спроба встановлення платних земельних сервітутів під лінійними інженерними комунікаціями була здійснена Львівською міською радою [5], однак не знайшла практичного застосування. В практичному та правовому обґрунтованому полі розмір шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, порушення режиму, нормативів і правил використання земель, визначається відповідно до затвердженої постановою Кабміном України Методикою [4].

Теоретичні основи формування платежів за сервітутне використання земель.

Методика [4] встановлює, що для всіх категорій земель (крім земель житлової та громадської забудови) розмір відшкодувань визначають за формулою:

$$Ш_{ц} = П_{н} \cdot x \cdot 0,33 \cdot x \cdot (Н_{п} + Н_{ф} \cdot x \cdot K_{р}) \cdot x \cdot K_{0} \cdot x \cdot K_{1} \quad (1)$$

де, $Ш_{ц}$ – розмір шкоди, заподіяної внаслідок використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, порушення режиму, нормативів і правил використання земель, гривень;

$П_{н}$ – площа земельної ділянки, яка використовується не за цільовим призначенням, або земельної ділянки чи земель, що використовуються з порушенням режиму, нормативів і правил використання земель, гектарів;

0,33 – коефіцієнт для врахування частки середньорічного доходу, що перерозподіляється через державний та місцеві бюджети;

$Н_{п}$ – середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель за цільовим призначенням, визначений;

$Н_{ф}$ – середньорічний додатковий дохід, отриманий внаслідок фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням або використання земельної ділянки чи земель з порушенням режиму, нормативів і правил використання;

$K_{р}$ – коефіцієнт, що застосовується для врахування регіональної відмінності формування середньорічного доходу, отриманого від фактичного використання земельної ділянки не за цільовим призначенням, або використання земельної ділянки чи земель з порушенням режиму, нормативів і правил використання земель;

K_{0} – коефіцієнт, що застосовується для врахування природоохоронної цінності, наявності обмежень (обтяжень), які зумовлюють особливий режим використання земельної ділянки;

K_I – коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель, який дорівнює добутку коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки земель за 2020 та наступні роки, що розраховуються Держгеокадастром відповідно до статті 289 Податкового кодексу України.

Для земель житлової та громадської забудови розмір відшкодувань визначають за формулою:

$$Ш_{Ц} = П_{Н} \cdot x \cdot 0.33 \cdot x \cdot (H_{ПЗ} \cdot x \cdot K_{Н} \cdot x \cdot K_{К} + H_{Ф} \cdot x \cdot K_{Р}) \cdot x \cdot K_{О} \cdot x \cdot K_{I} \quad (2)$$

де, $H_{ПЗ}$ – середньорічний дохід, який можна отримати від використання земель житлової та громадської забудови за цільовим призначенням відповідно до групи населених пунктів за чисельністю населення;

$K_{Н}$ – коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів обласного значення, м. Києва та м. Севастополя, визначений;

$K_{К}$ – коефіцієнт, що застосовується до населених пунктів, віднесених до курортних.

При використанні земельної ділянки за певним цільовим призначенням її власник не отримує додаткового доходу. Цей дохід отримує підприємство, яке експлуатує дану інженерно-технічну мережу. Отже, в кінцевому випадку відшкодуванню повинна підлягати частка недоотриманого доходу, обумовлена неповноцінним використанням земельної ділянки за безпосереднім її цільовим призначенням. Таким чином, формули (1) і (2) приведемо до виду:

для земель всіх категорій (крім земель житлової і громадської забудови):

$$Ш_{Ц} = П_{Н} \cdot x \cdot 0.33 \cdot x \cdot (H_{П} \cdot x \cdot K_{Р}) \cdot x \cdot K_{О} \cdot x \cdot K_{I} \quad (3)$$

для земель житлової і громадської забудови:

$$Ш_{Ц} = П_{Н} \cdot x \cdot 0.33 \cdot x \cdot (H_{ПЗ} \cdot x \cdot K_{Н} \cdot x \cdot K_{К} \cdot x \cdot K_{Р}) \cdot x \cdot K_{О} \cdot x \cdot K_{I} \quad (4)$$

З іншого боку, за землекористування, обмежене у межах охоронних зон інженерних комунікацій, площі земель яких встановлені матеріалами інвентаризації і затверджені як дані державного земельного кадастру, здійснюється сплата земельного податку. У такому разі розмір відшкодувань земельного платежу власнику земельної ділянки повинен включати дві складові: компенсацію за недоотриманий дохід і компенсацію частки сплаченого земельного податку. Таким чином, компенсація податкової складової складатиме:

$$Ш_{П} = П_{Н} \cdot x \cdot K_{П} \cdot x \cdot C_{П} \cdot x \cdot K_{I} \quad (5)$$

де, $K_{П}$ – коефіцієнт, який враховує частку сплати земельного податку, визначений угодою про платне сервітутне використання земельних ресурсів;

$C_{П}$ – ставка земельного податку даного цільового використання земель в зоні сервітуту.

Повне значення компенсації платежів в зоні земельних сервітутів складатиме:

для земель всіх категорій (крім земель житлової і громадської забудови):

$$Ш_{Ц} = П_{Н} \cdot x \cdot K_{I} \cdot \{0.33 \cdot x \cdot (H_{П} \cdot x \cdot K_{Р}) \cdot x \cdot K_{О} + K_{П} \cdot x \cdot C_{П}\} \quad (6)$$

для земель житлової і громадської забудови:

$$Ш_{Ц} = П_{Н} \cdot x \cdot K_{I} \cdot \{0.33 \cdot x \cdot (H_{ПЗ} \cdot x \cdot K_{Н} \cdot x \cdot K_{К} \cdot x \cdot K_{Р}) \cdot x \cdot K_{О} + K_{П} \cdot x \cdot C_{П}\} \quad (7)$$

Наведені формули (6) і (7) є робочими при встановленні сервітутних платежів.

Зазначимо, що значення коефіцієнтів $П_{Н}$, $K_{Р}$, $K_{О}$, $H_{ПЗ}$, $K_{Н}$, $K_{К}$ наведені в додатках Методики [4].

Визначення площ ділянок, на які встановлюється земельний сервітут, здійснюють спеціалізовані землевпорядні організації на підставі звернення землекористувачів (юридичних та фізичних осіб).

Для інженерних мереж площі визначаються як добуток протяжності (довжини) інженерних мереж на нормативну ширину охоронних зон (відповідно до Державних будівельних норм, галузевих нормативів).

Матеріали щодо землекористувачів (юридичних та фізичних осіб), цільове та функціональне використання земельних ділянок (частин), розмір та площа земельних ділянок при сервітутному землекористуванні є підставою для внесення даних у земельний кадастр, а також подальшого оподаткування та формування даних місцевої інформаційної кадастрової системи.

Вихідними матеріалами для визначення протяжності мереж є: плани інженерних мереж масштабів 1:500-1:5000, цифрові карти, топографічні плани. Матеріали експлуатуючих організацій, плани виконавчих знімів інженерних мереж, схеми інженерних мереж. Матеріали інвентаризації земель, інші графічні та землевпорядні матеріали.

Практична реалізація

Апробація методики визначення платежів за земельні сервітути здійснена на території с. Лолин Долинського (тепер Калуського) району Івано-Франківської області. Населений пункт знаходиться в гірській частині Карпат. Вихідними даними для встановлення плати за земельні сервітути послужили матеріали нормативної грошової оцінки населеного пункту [10], а також інвентаризаційні плани інженерно-технічних мереж в межах населеного пункту.

На основі опрацювання вихідних даних встановлено, що на території населеного пункту проходить лінія електропередачі напругою 10 кВ, яка відповідно до Закону України [7] та Правил охорони електричних мереж [8] має охоронну зону 10 метрів по обидві сторони лінії від крайніх проводів. За даними кадастрового знімання та інвентаризаційних планів встановлено, що у межах населеного пункту охоронна зона ЛЕП-10 кВ займає площу 6,08 га і знаходиться на землях громадської та житлової забудови.

В межах території с. Лолин проходить магістральний газопровід високого тиску (75 МПа), для якого відповідно до Закону України «Про правовий режим охоронних зон об'єктів магістральних газопроводів» [6] та Правил охорони магістральних газопроводів [9] встановлюються охоронні зони по обидві сторони від осі газопроводу шириною 350 метрів. За даними інженерно-геодезичних вимірювань встановлено, що площа охоронної зони становить 136,04 га і пролягає на землях сільськогосподарського призначення.

Базова вартість нормативної грошової оцінки землі даного населеного пункту з урахуванням значень коефіцієнтів індексації на 01.01.2023 р. складає 42.94 грн/м² або 42000 грн/га [10], а для ріллі – 24000 грн/га.

Згідно з Методикою [4] для даного населеного пункту значення коефіцієнтів, які використовують для обрахунку, наступні:

$$H_{\Pi} = 2336 \text{ грн}; K_p = 1.28; H_{\Pi 3} = 25921 \text{ грн}; K_l = 1.265.$$

Зазначимо, що наведене значення коефіцієнту індексації включає значення цих коефіцієнтів за 2021 і 2023 роки, актуалізуючи таким чином розрахунки.

Ставку земельного податку C_{Π} приймемо рівною 1% від значення нормативної грошової оцінки. Коефіцієнт компенсації K_{Γ} встановимо на рівні 10%.

З урахуванням наших вихідних даних отримаємо компенсаційні відшкодування:

для лінійної частини магістрального газопроводу:

$$\text{Ш}_{\Gamma} = 136.04 \cdot (0.33 \cdot 2336 \cdot 1.28 \cdot 1.265 + 24000 \cdot 0.001) = 167\,815 + 3\,527 = 171\,352 \text{ грн};$$

для лінійної частини лінії ЛЕП- 10 кВ:

$$\text{Ш}_3 = 6.08(0.33 \cdot 25\,921 \cdot 1.28 \cdot 1.265 + 42000 \cdot 0.001) = 84\,211 + 255 = 84\,466 \text{ грн};$$

Висновки та перспективи подальших розвідок

В результаті виконаного дослідження запропоновані формули для визначення величин платних земельних сервітутів для земель всіх категорій. Оскільки в даний час невирішеною і найбільш актуальною залишається проблема встановлення плати за земельні сервітути лінійних інженерно-технічних мереж, то здійснено дослідження щодо величин можливих фінансових надходжень у місцеві бюджети від названих об'єктів.

На прикладі практичних розрахунків щодо компенсації відшкодувань за земельні сервітути частини мережі газопроводу і ЛЕП 10 кВ для населеного пункту с. Лолин Калуського району Івано-Франківської області встановлено, що для лінійної частини магістрального газопроводу фінансові поступлення можуть скласти 171,4 тис. грн, а для ЛЕП-10 кВ – 84,5 тис. грн. Таким чином, сумарні фінансові надходження можуть становити майже 256 тис. грн. В загальній структурі фінансової компенсації відшкодування земельного податку складають 3,8 тис. грн, а за земельний сервітут – 252 тис. грн.

Проведений аналіз дослідження показує, що платні земельні сервітути лінійних інженерно-технічних мереж можуть бути дієвим чинником поповнення місцевих бюджетів.

Список літератури

1. Земельний кодекс України № 2768 від 25.10.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
2. Господарський кодекс України № 436 від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Цивільний кодекс України № 435 від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
4. Методика визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, затверджена Постановою КМУ № 963 від 25 липня 2007 р. URL: <http://surl.li/jbbrv>.

5. Про затвердження Положення про земельний сервітут та порядок визначення плати за землю при встановленні земельного сервітуту, а також Типових договорів про встановлення земельного сервітуту, УХВАЛА Львівської міської ради № 1676 від 26.07.2012 р. URL: <http://surl.li/jbbrn>.
6. Закон України «Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів». № 3041 від 17.02.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3041-17#Text>.
7. Закон України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів». № 2480 від 09.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2480-17#Text>.
8. Постанова КМУ №1455 від 27.12.2022 «Правила охорони електричних мереж». URL: <http://surl.li/jbbtt>.
9. Постанова КМУ №1747 від 16.11.2002 «Про затвердження правил охорони магістральних трубопроводів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1747-2002-%D0%BF#Text>.
10. Технічна документація з нормативної грошової оцінки земель сіл Лолин, Максимівка, Ангелівка Лолинської сільської ради Долинського району Івано-Франківської області, ДП «Івано-Франківський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою», м. Івано-Франківськ, 2012.

References

1. Zemel'nyj kodeks Ukrainy. [Land Code of Ukraine]. № 2768 dated October 25, 2001. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.
2. Hospodars'kyj kodeks Ukrainy. [Economic Code of Ukraine]. № 436 dated January 16, 2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Tsyvil'nyj kodeks Ukrainy. [Civil Code of Ukraine]. № 435 dated January 16, 2003. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
4. Metodyka vyznachennia rozmiru shkody, zapodianoi vnaslidok samovil'noho zajniattia zemel'nykh dilianok, vykorystannia zemel'nykh dilianok ne za tsil'ovym pryznachenniam, psuvannia zemel', porushennia rezhymu, normatyviv i pravyl ikh vykorystannia, zatverdzhena Postanovoiu KМУ. [The methodology for determining the amount of damage caused as a result of arbitrary occupation of land plots, use of land plots not for their intended purpose, spoilage of land, violation of the regime, standards and rules of their use, approved by Resolution of the CMU]. № 963 dated July 25, 2007. Available at: <http://surl.li/jbbv>.
5. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro zemel'nyj servitut ta poriadok vyznachennia platy za zemliu pry vstanovlenni zemel'noho servitutu, a takozh Typovykh dohovoriv pro vstanovlennia zemel'noho servitutu, UKhVALA L'vivs'koi mis'koi rady. [On the approval of the Regulation on land easement and the procedure for determining the payment for land when establishing a land easement, as well as Model contracts on the establishment of a land easement, RESOLUTION of the Lviv City Council]. № 1676. dated July 26, 2012. Available at: <http://surl.li/jbbrn>.
6. Zakon Ukrainy «Pro pravovyj rezhym zemel' okhoronnykh zon ob'iektiv mahistral'nykh truboprovodiv». [Law of Ukraine "On the Legal Regime of the Lands of Protected Zones of Main Pipeline Facilities"]. № 3041 dated February 17, 2011. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3041-17#Text>.
7. Zakon Ukrainy «Pro zemli enerhetyky ta pravovyj rezhym spetsial'nykh zon enerhetychnykh ob'iektiv». [Law of Ukraine "On Energy Lands and the Legal Regime of Special Zones of Energy Facilities"]. № 2480 dated July 9, 2010. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2480-17#Text>.
8. Postanova KМУ «Pravyla okhorony elektrychnykh merezh». [Resolution of the CMU «Rules for the protection of electrical networks»]. №1455 dated December 27, 2022. Available at: <http://surl.li/jbbtt>.
9. Postanova KМУ «Pro zatverdzhennia pravyl okhorony mahistral'nykh truboprovodiv. [Resolution of the CMU «On approval of the rules for the protection of main pipelines»]. №1747 dated November 16, 2002. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1747-2002-%D0%BF#Text>.
10. *Tekhnichna dokumentatsiia z normatyvnoi hroshovoi otsinky zemel' sil Lolyn, Maksymivka, Anhelivka Lolyns'koi sil's'koi rady Dolyns'koho rajonu Ivano-Frankivs'koi oblasti, DP «Ivano-Frankivs'kyj naukovo-doslidnyj ta proektnyj instytut zemleustroiu»*. (2012). [Technical documentation on the normative monetary valuation of the lands of the villages of Lolyn, Maksymivka, Angelivka of the Lolyn village council of the Dolyn district of the Ivano-Frankivsk region, SE "Ivano-Frankivsk Research and Design Institute of Land Management"].

Стаття надійшла до редакції 09.07.2023 р.